

## Розділ перший

### Послання від незнайомця

Мікеле вмовстився у кріслі, втомлено схиливши голову на батькове плече, але грубе плетиво светра дряпало щоку. Хлопець зітхнув і начепив на шию м'яку шорку подушки. Нарешті можна заплющити очі й нікуди не поспішати.

— Шановні пасажери, ми прибудемо до аеропорту Бориспіль рівно о шістнадцятій за місцевим часом, пролітатимемо над територією Італії, Словенії, України, температура за бортом...

Повіки обважніли. Майнути думка, що такі тексти, пропущені через сотні ротів, нагадують злиплі жульки без смаку й запаху.

Виснажений недосипанням після іспитів на факультеті психології юнак насолоджувався відпочинком, не зважаючи на ревіння двигунів. Згадав, як в аеропорту під час прощання бабуся Антонелла зауважила, злегка вщипнувши його за щоку:

— Тільки погляньте. Це ж треба. Наш Мікеліно стає схожим на мармурового Давіде.

Мати дзвінко розсміялася:

— Пам'ятаєш, Андреа, ти перед одруженням писав мені у скайпі під ніком «Мікеланджело». Невже аура скульптора вплинула на народження сина?

Вона скептично похитала головою та відкрила файл зі знаним шедевром:

— О, мадонна. А в тебе око гостріше за моє.

Схожість простежувалась як у класичному профілі, упадкованому від матері й пом'якшеному густими татовими віями, так і в формі очей. Якби волосся Мікеле не спадало хвилями на скроні, а спліталось шапкою баранців,

то він міг би вдавати з себе живу копію переможця Голіафа. Така зовнішність відчиняла багато дверей. Але, перестрибуючи з однієї історії на іншу, хлопець ще й досі не мав уявлення про щире кохання.

Українська бабуса, Ольга Пилипівна, викладала в інституті археології в Києві. Вона розповіла онукові, що його батько після отримання диплома поїхав був на розкопки у поліське село. Там, несподівано для всіх, у молодого спеціаліста відкрився хист — нюх справжнього археолога. Відтоді минуло понад двадцять років, Андрій зустрів свою Франческу, оселився в Італії та обріс регаліями у вченому світі.

Цього літа до Волині планувалася нова експедиція. Меценатами розкопок в Україні нерідко виступали іноземці. Ольга Пилипівна запропонувала синові очолити розкопки за планами професора Тарчука — наукового світила поважного віку, якого безвиїздно тримали у Києві тяжкі хвороби.

Мікеле одразу потоваришував із Жорою, головним дотепником археологічної групи. Він охрестив студента «гру», тобто журавлем — через довгі цибаті ноги та сухорляву шию. Той називав сина іноземного професора «аміко» й одразу поцікавився, як буде італійською «шеф». І почав звертатись до його батька: «капо».

А от зі старшокурсницею Мар'яною траплялися суперечки: вона обожнювала повчати. Тому хлопець подумки приклеїв їй прізвисько «токсик». З викладацькою частиною склалося майже цілковите порозуміння, хоча прихильниця здорового харчування Людмила Іванівна прискіпувалася до його захоплення чипсами та м'ятними цукерками, а іронічний Павло Сергійович спочатку ставився до Мікеле, як до підлітка. Вони обоє спробували кликати його Михайликом, і це мармеладно-плюшеве наймення дуже дратувало хлопця. Інші варіанти — Михайло, Мишко чи Михась — теж різали вухо. Тому юнак наполягав на «Мікеле». Жора йому одразу повідомив, що студенти називають Павла Сергійовича Гарі Поттером через шрам на лобі та любов до трипільської кераміки, а

Людмилу Іванівну — Любою, бо звертається, як не «любі студенти, то любі колеги».

Вчені розташувалися біля лісу, поряд із ділянкою для розкопок. Четверо чоловіків оселились у прямокутному напиналі з двома віконцями, а Людмила Іванівна та Мар'яна спали в невеличкому круглому наметі. Прокинулись із першим промінням. Вільглу прохолоду ранку, просякненого хвоєю, поступово розігрівало тьохання пташиного хору, а телеграфне перестукування дятлів відганяло сон. Батько попросив Мікеле сходити до магазину, поки він ремонтуватиме колесо: вчора біля самого лісу розрізали шину уламком пляшки. Хлопець неохоче погодився. Його серце жадало археологічної романтики.

Тата він шанував. Коли однолітки починали виливали образи на свої родини, хлопець одразу пояснював, що батько для нього БАЕ. Молодь з повагою сприймала, це слівце, що з англійської означало «перед усіма іншими», тобто найголовніший у житті. Мікеле з усмішкою згадував, як багато років тому мама скаржилася, що син, мовляв, не просто виймає їжу з холодильника, а влаштовує справжнє полювання на харчі. Здавалося, дитина змушена наздоганяти сосиски й ковбасу, хапаючи їх руками за обгортку, а ті вислизують спритними змійками, лишаючи на цераті шматки скрученої шкіри. Хліб пручався найдовше, рясно вкриваючи навіть підлогу крихтами з розірваних «ран». Мама бідкалась, що кочове плем'я обернуло їхню кухню на власну стоянку: пошматовані кості, яєчне лушпиння, зашкарубла кров убитого кетчупу та жовті сльози нажаханого майонезу. Батько ж називав такі картини «печерними ловами».

Пізніше татові все ж вдалося прогнати тих первісних мисливців з їхньої оселі — він таки спонукав сина власноруч прибирати після отих «набігів». Усі розмови відбулися без підвищення голосу. Якось Мікеле закортіло просто вивести батька з рівноваги, аби хоч раз почути, як той лається. Але його намір швидко розгадали. Закінчилось веселою бійкою капцями.

До села було зо три кілометри. Зворотною дорогою до табору з повними пакетами, що впинались у долоні, юнак мріяв, як відкопає грубу скриню старовинних сувойів. А потім розшифрує і подарує світові нову цивілізацію. Мікеле обвів довколишній краєвид. Земляна дорога спиритним вужем тікала у прихисток трав. Вранішній вітер роздмухував піну лимонної пижми. Подекуди на зелених хвилях поля тріпотіли шарлатові вітрила маків. Хлопець прислухався до тьохкання жайворонів. Захотілося пірнути у живе море. Але товариство чекає харчів. Мікеле широкими кроками, здіймаючи куряву, попрямував до табору.

Він підійшов до дубового пенька, який правив за стола. З великим полегшенням опустив тяжкі клунки. На землі загадково білів конверт. Мабуть, знесло вітром. Юнак струсив двох блискучих мурах і прочитав уголос: «Начальнику експедиції».

Мікеле здивувався:

— Che cos'è? <sup>1</sup> Хтось заморочився й написав листа від руки? Хоча... Тут кругом ліси, кінець географії. Навіть телефон рідко ловить, а інтернет відкривається лише у райцентрі. А без конекту якраз повертаємось до пошти ХХ століття. Куди ж пропав листоноша?

Батько саме виходив із намету з лопатою та валізою, в якій бряжчало приладдя. Він нагадував героя пригодницьких стрічок, котрий почав втрачати форму. Наразі відлучений від улюблених тортеліні він мав шанси її відновити, розмахуючи натомість рискалем та киркою.

— Па², мігруй сюди. Здається, це тобі. Лежало біля пенька, — Мікеле передав знахідку.

Андрій Дмитрович швидко розірвав конверта, розправив невеличкого аркуша:

«Вітаю.

Я тутешній мешканець і ревнитель історії. Бажаю успіху вашій експедиції. Хочу порадити кращі умови

---

<sup>1</sup> Що це? (італ.)

<sup>2</sup> Скорочено від італійського papà – тато

проживання. За один кілометр у лісі є дім пасічника Івана. Гарний просторий будинок. Впевнений, що він погодиться прихистити вчених-археологів».

— Ревнитель... Це слово мало хто вживає. Від кого ж я його чув?

З наметів уже вигулькнула решта компанії. Студентам пропозиція сподобалась. Вони одразу зголосилися піти пошукати будинок. Павло Сергійович здивовано мружився, перечитуючи підкинутого листа, він тримав його так близько до короткозорих очей, що здавалось хотів понюхати папір. Людмила Іванівна зав'язала під волоссям кінчики хустки й зауважила тоном практичної господині:

— Любі мої. Якщо ціна прийнятна, то чому б не пожити у хороших умовах? Дім краще за блаженські намети на землі серед кусючих комах.

## Розділ другий

### Лісова садиба

Не гаючи часу, відрядили Жору та Мар'яну. За дві години вони повернулись у чудовому настрої. Дівчина одразу защебетала:

— Підфартило. Не дуже далеко звідси є величезна галявина, типу футбольне поле. За ним — оселя пасічника. Він погоджується надати дві кімнати. Каже, що платити окремо не потрібно. Лише купити десять літрів меду. Я наклацала для вас кілька фоток. Зацініть: доглянутий садок, кам'яний дім. Усе лампове. Одним словом топчик.

— Тобто лампове? — звів брови Павло Сергійович, кліпаючи на світлини.

Георгій пояснив:

— Лампове — це затишне. Слухайте, це не простий дід, а реальний Микита Кожум'яка на пенсії. Олдскульний лук.